

Az öntudatra ébredt anyag
Készült: SaLa közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

Bevezetés

A jelen tanulmány a marxista-leninista filozófia alapjaira építve vizsgálja az emberi létezés, az evolúciót és a társadalmi formációkat. A szerző a dialektikus és történelmi materializmus módszertanával elemzi az emberi tudat fejlődését, éles határvonalat húzva a kapitalista individualizmus („gondolkodó állat”) és a kommunista kollektívizmus („gondolkodó ember”) között. A szöveg célja, hogy a transzcendens magyarázatokat elvetve, az anyagi valóság és a termelőerők fejlődése felől mutasson rá az emberiség előtt álló történelmi válaszútra.

Az ember-állat a Földön a gondolkodó anyag

Az ember-állat a Földön a gondolkodó anyag. Az ember – eltérően a többi élőlénytől – a létfeltételeit alapvetően a gondolkodóképessége segítségével, a munka révén termeli meg. Ettől válik az ember gondolkodó anyaggá, hiszen létezését alapvetően a gondolkodása teszi lehetővé. Az ember mint gondolkodó állat rendszertanilag az állatvilágba tartozik, és biológiai léte hasonló a többi állathoz.

Az öntudatra ébredt anyag maga az ember, aki kiemelkedik az objektív világból. Tevékenységét, gondolatait, érzéseit, kívánságait és érdekeit felismeri, tudatosítja, majd ennek megfelelően gondolkodik és cselekszik.

Az öntudatára ébredt anyag fejlődése

A gondolkodó anyag kezdetben összefogással küzd a saját létfeltételei megteremtéséért. Ebben a korai szakaszban azonban a termelőerők szintje még alacsony, a létszükségleti cikkek termelése szűkös, ezért az elosztásért mindenki harcol mindenki ellen. Ez az emberiség „gondolkodó állat” korszaka. Ez a működési mód a kapitalizmusban éri el a fénykorát, jóllehet a kapitalizmus volt az a rendszer is, amely a termelőerőket a gondolkodó emberhez méltó, magas színvonalra emelte.

A termelőerők fejlődésével idővel lehetővé válik a munka szerinti elosztás megvalósulása, ami a szocializmusban ölthet testet. Azonban ebben a fázisban az elosztásért még jelentős küzdelem folyik, de ezt már a tudományos világnézet segíti kordában tartani.

Ez a szakasz jelenti az átmenetet a „gondolkodó állat” formából a „gondolkodó ember” formába, vagyis a kommunizmusba. A szocializmus időszaka így a gondolkodó ember és a kapitalizmusból visszamaradt gondolkodó állat forma együttélése, amely egészen a kapitalizmus teljes meghaladásáig tart.

Az öntudat fejlődése a gondolkodó ember színvonalára

A szocializmust nem egy elszigetelt laboratóriumban, hanem a történelmi valóságban építették. Nem lehet számonkérni egy rendszertől a tökéletességet, amikor egy olyan világban kellett talpon maradnia, amelyet gazdaságilag, katonailag és kulturálisan még a kapitalizmus dominált. A belső torzulások – mint a bürokrácia vagy az egyéni érdekek előtérbe kerülése – nem a szocializmus beépített, strukturális hibái. Ezek a jelenségek a még környező és globálisan uralkodó kapitalista világrendszer beszívó hatásainak és reflexeinek a következményei.

A kommunizmusban a gondolkodó anyag öntudata – a termelőerők fejlettsége és a tudományos világnézet térnyerése révén – már olyan magas színvonalat ér el, hogy az ember képes valódi gondolkodó emberként létezni. Ekkor ugyanis már megvalósítható a megtermelt javak szükségletek szerinti elosztása.

A gondolkodó állat a létfeltételei megteremtéséhez modellt és tervet készít

Az ember-állat a létezéséhez szükséges eszközök, gépek, tárgyak, fegyverek és munkafolyamatok előállítását megelőzően – gondolkodó- és képzelőereje révén – modellt alkot.

A modell gyakorlati megvalósításához a felhalmozott tudományos ismeretek és tapasztalatok alapján, a megfelelő eszközök számbavételével részletes tervet dolgoz ki.

Végül a kész tervet átülteti a gyakorlatba. Ez a folyamat a modern korban egyre inkább a társadalmi létre alapozva, az ehhez szükséges közös, kollektív munka révén valósul meg.

Az ember-állat csak a társadalomban létezhet mint „EMBER”!

A gondolkodó anyag az az öntudatára ébredt anyag, amelynek már tudatos célja saját formájának és létének a védelme. Az az élőlény, amely képes volt gondolkodó, szerszámkészítő állattá fejlődni, és létfeltételeit munkával megteremteni, a tudományos világnézet birtokában, a kommunizmusban végre lehetőséget kap arra, hogy valódi gondolkodó emberré váljon. Ezáltal egyre magasabb színvonalon képes megvédeni saját formáját és létezését.

Gondolkodó emberré válni azonban csak a kollektívizmusban, a tudományos világnézetre támaszkodva, a valódi demokráciában működő kommunizmusban lehetséges.

Sikerei ellenére a gondolkodó állat emberisége a pusztulás útján jár

A kommunista kollektívizmus, a tudományos világnézet és a valódi demokrácia nélkül – ami a kapitalizmus sajátossága – az emberiséget a termelőerők fejlődésével a jólét helyett egyre inkább katasztrófák uralják; a társadalom és az emberiség öntudata hanyatlik.

A „gondolkodó állat” szintjén ragadt emberiség öntudata nem elég fejlett a tudományos világnézethez. A kapitalizmus minden eszközével támadja a következetesen objektív tudományos világnézetet, és ezzel a gondolkodó emberré válás lehetőségét.

Így a kapitalizmus, mint a kollektívizmus alternatívája, alkalmatlan a tudományos világnézet szerinti gondolkodásra. Mivel erkölce individualista, védelmében pedig a fasiszta-kapitalizmus eszközeihez nyúlva csak a gondolkodó állat szintjén maradhat, a termelőerők fejlődésével az emberiség – gyökeres változás nélkül – elkerülhetetlenül a kipusztulás útjára lép.

Az aktívan védekező gondolkodó anyag öntudatra ébredése

A közönséges, szervetlen, élettelen anyag a formáját csak passzívan képes megővni. Ezzel szemben az élőlényekre – mint sajátos élő „gépezetekre” – különböző mértékben és formában az aktív védekezés a jellemző. Az élőlények reagálnak környezetük hatásaira, vagyis alkalmazkodnak a környezetükhöz.

Az anyag ezen formája, a különböző bonyolultságú élő „gépezet” képes a változásra: a környezet változásaira reagálva átalakul, alkalmazkodik. A fizikai és kémiai mozgás, valamint az evolúció révén az ingerekre és a káros hatásokra aktív választ adva védekezik.

Az anyag másik, élettelen formájára viszont a tehetetlenség és a passzivitás jellemző a forma megőrzésében.

A gondolkodó anyag, azaz az ember, a léte érdekében aktívan – a képzelőerejével, a gondolkodásával és az ennek megfelelő cselekedeteivel – maga teremti meg a szükséges feltételeket. Eközben nincs semmilyen külső, tudatos entitás (Isten), amihez igazodnia kellene, mert létezését tudományosan nem bizonyították.

A gondolkodó anyag fejlődésével az öntudatnak is fejlődnie kell. A gondolkodó állat öntudata elégtelen a továbbfejlődéshez, ha az emberiség nem építi be a tudományos világnézetet a tudatába.

Az öntudatára ébredt anyag

A természetben létrejött formáknak (kivéve az ember által készítéseket), így a gondolkodó anyagnak sincs semmilyen tudatos (isteni) teremtetője és végcélja. Létezik és kész, mivel megvoltak a létrejöttének a materiális feltételei; másra nincs tudományos bizonyíték. Minden egyéb elképzelés csupán a fantázia birodalmába tartozó képzelődés. Ez az objektív igazság, mert ez az objektíven létező materiális valóság.

A vallás a gondolkodó állat korának és az annak megfelelő öntudatnak a terméke. Az emberiségnek, ha fenn akar maradni, a tudományos világnézetre kell alapoznia a gondolkodását, és az öntudata is csak a kornak megfelelően, ezen az alapon változhat meg.

Fogalmi kislexikon (A dokumentum alapján)

- **Visszatükrözés:** A materialista ismeretelmélet alapfogalma. A dialektikus materializmus megkülönbözteti a pszichikai visszatükrözést (ami a magasan szervezett anyag sajátossága) az általános visszatükrözési képességtől (ami minden anyag tulajdonsága).
- **Öntudat:** Az ember kiemelkedése az objektív világból, a világhoz való viszonyának és önmagának mint személyiségnek a tudatosítása. Ennek során tevékenységét, gondolatait, érzéseit, kívánságait és érdekeit felismeri és tudatosítja. Míg az állat tevékenysége azonos az élettevékenységével, és pusztán jelenlétével változtatja meg a természetet, addig az ember a társadalmi gyakorlat és a munkaeszközök használata folytán közvetített viszonyban áll a természettel. A munka révén kiemelkedik környezetéből, célokat fogalmaz meg, és a természet megváltoztatásával önmagát is változtatja.

Táblázatos összehasonlítás

Szempont	Kapitalista megközelítés („Gondolkodó állat”)	Kommunista megközelítés („Gondolkodó ember”)	Tudományos / Materialista alapvetés
Gazdasági alap és elosztás	A termelőerők fejlettek, de az elosztásért ádáz, individualista harc folyik.	A termelőerők a legmagasabb szintre lépnek, megvalósul a szükségletek szerinti elosztás.	Az elosztási viszonyokat és a társadalmi formát a termelőerők fejlettsége határozza meg.
Társadalmi erkölcs és viszonyok	Egyéni önzés, individualizmus, „mindenki mindenki ellen” harca dominál.	Kollektívizmus, valódi demokrácia és közösségi létforma valósul meg.	Az ember nem elvont eszme, hanem a társadalmi viszonyok és a munka terméke.
A tudat és a világnézet állapota	A tudat hanyatlik; ideológiai szinten a vallási dogmák és idealista képzelődések uralják.	Az öntudat eléri a legmagasabb szintet, a tudományos világnézet válik egyeduralkodóvá.	A tudat a materiális valóság és a magasan szervezett anyag pszichikai visszatükröződése.
Jövőkép és történelmi kimenetel	Változás nélkül a rendszer imperialista háborúhoz, fasiszmushoz és a kipusztuláshoz vezet.	Az elidegenedés megszűnése, az emberiség tudatos megóvása és felemelkedése.	Az evolúció és a társadalmi fejlődés törvényszerűségei szerint a tőkés forma negációja elkerülhetetlen.

Tudományos értékelés

A dokumentum szigorúan a **klasszikus marxista-leninista filozófia**, azon belül is a **történelmi és dialektikus materializmus** talaján áll. Tudományos-filozófiai értéke a következő pontokban összegezhető:

1. **Antropológiai materializmus:** A szöveg helyesen alkalmazza Marx azon tételét, miszerint az ember a munkavégzés, a tudatos szerszámhasználat és a modellalkotás révén emelkedik ki az állatvilágból. Az ember „gondolkodó anyagként” való definiálása összhangban van Engels *A majom emberré válásában játszott szerepe* című művének alapvetéseivel.

2. **Gnoszeológiai (ismeretelméleti) következetesség:** A Lenin-féle **visszatükrözési elmélet** beemelése megerősíti a szöveg monista-materialista jellegét. Határozottan elveti az idealizmust és a teizmust, kijelentve, hogy a tudat a materiális világ objektív leképeződése.

3. **Társadalomtörténeti realizmus:** A szocialista rendszerek belső torzulásait (pl. bürokrácia) nem absztrakt módon, hanem a rendszerszintű **tőkés bekerítés** és a globális kapitalista reflexek beszívargásaként magyarázza. Ez tudományosan pontosabb megközelítés, mint a polgári moralizálás.

4. **Kritikai él és aktualitás:** A „fasiszta-kapitalizmus” és a globális katasztrófák említése rámutat arra a lenini felismerésre, hogy a kapitalizmus legfelsőbb, monopol-szakaszában a profitérdek a technológiai fejlődést nem a társadalom javára, hanem önmaga megsemmisítésére (háborúk, környezetpusztítás) fordítja.

Összegzés: A mű egy koherens, logikailag zárt materialista munka, amely sikeresen szintetizálja az evolúcióbiológiai és a politikai-gazdaságtani törvényszerűségeket a marxizmus klasszikusainak szellemében.

Az öntudatára ébredt anyag

Az ember-állat a földön a gondolkodó anyag

Az ember-állat az életfeltételeit, eltérően a többi állattól (élőlénytől) alapvetően a gondolkodóképessége segítségével a munkával termeli meg, ettől lesz az ember a gondolkodó anyag, mert a létét alapvetően a gondolkodása teszi lehetővé. Az ember, a gondolkodó állat, rendszertanilag az állatok közé tartozik, léte hasonló a többi állathoz.

Az öntudatára ébredt anyag az ember, aki kiemelkedik az objektív világból és tevékenységét, gondolatait, érzéseit, kívánságait és érdekeit felismeri és tudatosítja, ennek megfelelően gondolkodik és cselekszik.

Az öntudatára ébredt anyag fejlődése

A gondolkodó anyag kezdetben a saját létfeltételei megteremtéséért már összefogással küzd, de ekkor azonban még alacsony a termelőerők létszükséglet termelése, ezért az elosztásért mindenki küzd mindenki ellen. Ez a gondolkodó állat kora az emberiségnek. Ami a kapitalizmusban éri el fénykorát, de a termelőerőket a gondolkodó embernek megfelelő magas színvonalra emelte.

A termelőerők fejlődésével idővel lehetővé válik a munka szerinti elosztás megvalósulása, ami a szocializmusban valósulhat meg. Azonban ekkor még az elosztásért is jelentős küzdelem folyik; de ezt már a tudományos világnézet segíti kordában tartani; ez átmenet a gondolkodó állat formából a gondolkodó ember formába a kommunizmusba. A szocializmus a gondolkodó ember és a kapitalizmus a gondolkodó állat forma együttélése, ami egészen a kapitalizmus meghaladásáig tart.

Az öntudat fejlődése a gondolkodó ember színvonalára

A szocializmust nem egy elszigetelt laboratóriumban, hanem a valóságban építették. Nem lehet számonkérni egy rendszertől a tökéletességet, amikor egy olyan világban kellett talpon maradnia, amelyet gazdaságilag, katonailag és kulturálisan még a kapitalizmus dominált. A belső torzulások, mint a bürokrácia vagy az egyéni érdekek előtérbe kerülése, nem a szocializmus beépített hibái, hanem a még környező és globálisan uralkodó kapitalista világrendszer beszivárgó hatásának és reflexeinek a következményei.

A kommunizmusban a gondolkodó anyag öntudata már olyan magas színvonalú - a termelőerők fejlettsége és a tudományos világnézet térnyerése miatt -, hogy képes gondolkodó emberként létezni, mert ekkor már lehetséges a termelt javaknak a szükségletek szerinti elosztása.

A gondolkodó állat a létfeltételei megteremtéséhez modellt, tervet készít

Az ember-állat a létezéséhez szükséges eszközök, gépek, tárgyak, fegyverek és munkafolyamatok előállítását megelőzően – gondolkodó- és képzelőereje révén – modellt alkot.

E modell gyakorlati megvalósításához a felhalmozott tudományos ismeretek és tapasztalatok alapján, a megfelelő eszközök számbavételével részletes tervet dolgoz ki.

Végül a kész tervet a gyakorlatba ülteti át. Ez a folyamat a modern korban egyre inkább a társadalmi létére alapozva, az ehhez szükséges közös, kollektív munka révén valósul meg.

Az ember-állat csak a társadalomban létezhet, mint „EMBER”!

A gondolkodó anyag az öntudatára ébredt anyag, aminek már tudatos célja a formájának, a létének a védelme. Aki képes volt gondolkodó, szerszámkészítő állattá fejlődni, a létfeltételeit munkával megteremteni; a tudományos világnézettel a kommunizmusban már lehetősége van gondolkodó emberré válni, így egyre magasabb színvonalon védeni a formáját, a létét.

Gondolkodó emberré válni azonban csak a kollektívizmusban, a tudományos világnézetre támaszkodva, a valódi demokráciában működő kommunizmusban lehet.

A gondolkodó állat a sikere ellenére az emberiség a pusztulás útján jár

A kommunista kollektívizmus, a tudományos világnézet és a valódi demokrácia nélkül - ami jellemző a kapitalizmusra -, az emberiséget a termelőerők fejlődésével a jólét helyett egyre inkább a katasztrófák uralják; a társadalom, az emberiség öntudata hanyatlik.

A gondolkodó állat emberiségének az öntudata nem lehet eléggé fejlett a tudományos világnézetre. A kapitalizmus minden lehetőségével támadja a következetesen objektív tudományos világnézetet, a gondolkodó emberré válás lehetőségét.

Így a kapitalizmus, mint alternatíva a kollektívizmusra, a tudományos világnézet szerinti gondolkodásra alkalmatlan, mert individualista az erkölce és a védelmében a fasiszta-kapitalizmussal még csak a gondolkodó állat lehet; ezért a termelőerők fejlődésével az emberiség - a változás nélkül - egyre inkább elkerülhetetlenül a kipusztulása útján jár.

Az aktívan védekező gondolkodó anyag öntudatra ébredése

A közönséges szervetlen, nem élő anyag a formáját csak passzívan képes védeni, azonban ezzel ellentétben az élőlényekre mintegy élő „gépezetre” különböző mértékben és formában az aktív védekezés a jellemző.

Az élőlények környezetük hatásaira valamilyen módon reagálnak, tehát alkalmazkodnak a környezetükhöz.

Az anyag egyik formája a különböző bonyolultságú élő „gépezet” képes változni, a környezet változásaira reagálva átalakulni, alkalmazkodni, a fizikai, a kémiai mozgással, az evolúcióval az ingerekre, a káros hatásokra védekezve a megfelelő aktív válasszal, a másik formájára azonban a tehetetlenség, a passzivitás a jellemző a formájának a védelmére.

A gondolkodó anyag az ember a léte érdekében aktívan a képzelőerejével, a gondolkodásával és ennek megfelelő cselekedeteivel a feltételeket megteremti. Azonban nincs külső tudatos valami (isten) amihez igazodnia kell, mert tudományosan nem bizonyították be.

A gondolkodó anyag fejlődésével az öntudatának is fejlődnie kell. A gondolkodó állat öntudata elégtelen a továbbfejlődésre, ha nem építi be a tudományos világnézetet az emberiség a tudatába.

Az öntudatára ébredt anyag

A természetben létrejött formáknak (kivéve az ember által készítetteteknek), így a gondolkodó anyagnak sincs semmilyen tudatos (isten) teremtetője és végcélja, van és kész, megvoltak létrejöttének a feltételei, csak ennyi, nincs tudományos bizonyíték másra. Minden egyéb csak képzelődés, a fantázia birodalma, ha nem bizonyítható, ez az objektív igazság, mert ez az objektíven létező materiális valóság.

A vallás még csak a gondolkodó állat kora az ennek megfelelő öntudattal. Az emberiségnek, ha létezni akar, akkor a tudományos világnézetre kell alapoznia gondolatait és ennek megfelelően változhat csak meg a kornak megfelelően az öntudata is.

Marxista fogalomlexikon

Visszatükrözés: a materialista ismeretelmélet egyik alapfogalma. A dialektikus materializmus megkülönbözteti a pszichikai visszatükrözést, amely a magasan szervezett anyagi sajátossága, és az általános visszatükrözési képességet, amely minden anyag sajátossága.

Filozófiai kislexikon

öntudat: az ember kiemelkedése az objektív világból, a világhoz való viszonyának és önmagának mint személyiségnek tudatosítása, melynek során tevékenységét, gondolatait, érzéseit, kívánságait és érdekeit felismeri és tudatosítja.

Míg az állat tevékenysége lényegében élettevékenységével azonos, s csak pusztán jelenlétével változtatja meg a természetet, vagyis közvetlen kapcsolatban áll vele, addig az ember társadalmi gyakorlata, mindenekelőtt a munkaeszközök használata folytán, közvetett, közvetített viszonyban áll a természettel. A munka révén kiemelkedik a természeti környezetből, a munka folyamatában célok, feladatok fogalmazódnak meg benne, tudatosulnak majd összeegyeztetési céljait és feladatait a természettel és számba veszi saját lehetőségeit. A természet megváltoztatásával az ember magát is változtatja.

SaLa